

RIJEČ UREDNIŠTVA

ZADAĆA RUBRIKE „RIJEČ UREDNIŠTVA“

Prema Statutu Hrvatskoga šumarskog društva, u čl. 2. stoji da je cilj HŠD-a okupljanje inženjera i tehničara šumarstva, drvene tehnologije, kemijske prerade drva i prometa drvnim proizvodima, te drugih stručnjaka s najmanje srednjom stručnom spremom, koji rade na poslovima iz navedenih djelatnosti, a radi promicanja i zaštite interesa struke i članstva, unapređenja struke, promicanja inženjerskog i tehničkarskog poziva, tehničkoga razvoja i istraživanja, obrazovanja (srednjeg i visokog) i stalnog usavršavanja za postizanje optimalnog tehnološkog i gospodarskog razvoja, blagostanja, zdravlja, očuvanja okoliša i kvalitete društva. Od u čl. 12. navedenih 15 djelatnosti kojima se taj cilj ostvaruje je i izdavačka djelatnost, ponajprije tiskanjem znanstveno-stručnog i staleškog glasila „Šumarski list“. On u načelu članstvu i stručnoj javnosti kroz članke prenosi aktualno stanje šuma i šumarstva, te kroz zapisnike sa sjednica Upravnog odbora i Skupštine HŠD-a rezultate ostvarenja zadanih ciljeva. Rubrika „Riječ Uredništva“ – prethodno „Riječ gl. urednika“ sublimira trenutna stanja šuma i šumarske struke te probleme i rezultate rada strukovne udruge. Iz tako sveobuhvatne analize, proizlaze sažeto u predmetnom „uvodniku“ i naše kritike (nažalost rjeđe pohvale) aktualnog stanja u šumarstvu, posebice glede statusa šumarstva u Državi te u rukovođenju trgovačkog društva Hrvatske šume d.o.o., kojemu je povjerenog gospodarenje na gotovo 80 % površine šuma u Hrvatskoj.

Iz navedenog možemo reći da Uredništvo kroz ovu rubriku zapravo sažeto prenosi „Riječ šumarske struke“, i da bi, s obzirom na širinu i sveobuhvatnost činjenica glede šuma i šumarstva, pametnima i u politici i u šumskom gospodarstvu mogla poslužiti da shvate koliko to bogatstvo imamo u svojim rukama i kako bi s njime trebalo upravljati na znanstvenim i stručnim načelima. Da bi čitateljstvo podsjetili o čemu smo sve pisali u ovoj rubrici i uputili ih gdje to detaljnije mogu ponovo, a poneki i prvi puta pročitati i javno zastupati iskristalizirane stavove, a ne šutjeti s figom u džepu, kratko ćemo navesti najznačajnije teme iz ove rubrike.

Početak ćemo sa Strategijom šumarstva koje ni danas nemamo (ili nije saživjela), a o kojoj smo pisali u ŠL 5-6/2011. i u ŠL 9-10/2013., gdje smo naveli naša stajališta i gotovo u potpunosti se suglasili s „Novom strategijom EU za šume“. U njoj se također, kao što mi činimo, zagovara potrajno gospodarenje šumama i multifunkcionalna uloga šuma, s posebnim naglaskom na podršku ruralnim zajednicama i poticajima inovativnog šumarstva i proizvodima s dodatnom vrijednosti. No, socioekonomska važnost i vrijednost šume se neprestano zanemaruje. O pravilnom vrednovanju šuma i šumarstva, a povezano s restrukturiranjem Hrvatskih šuma d.o.o., govorili smo u ŠL 3-4/2014., gdje je posebno naznačeno tzv. „defenzivno restrukturiranje“ smanjenjem broja radnih mjesta, umjesto razvojnog kroz zadržavanje postojećih i traženja novih poslova. U Večernjem listu od 20. rujna 2014. čitamo poruku „mladih lavova hrvatskog gospodarstva“: Faza otkaza i rezanja troškova je iza nas, počinje potraga za novim izvorima prihoda. Što bi narod rekao „neki su došli k pameti“, no pitanje je što i kako je moguće popraviti ono što smo već imali, a uništili smo umjesto da smo nadograđivali. U ŠL 7-8/2013. uz pitanje po-

stavljeno u naslovu: Zanemaruje li šumarska praksa načela potrajnog gospodarenja šumama? slijedi i pitanje: kakav je danas i da li način upravljanja omogućava korištenje svih benefita šumarstva kao značajnog čimbenika gospodarske infrastrukture? I u ŠL 7-8/2012. napominjemo kako „nije bit restrukturiranja u šumarstvu u otpuštanju radnika i profita, nego u neophodnom stručnom obavljanju propisanih poslova i u širenju gospodarskih aktivnosti, ako su iste sastavnice općeg napretka društva“.

Sve navedeno je i uskoj vezi s današnjim gorućim problemom zapošljavanjem, ali i obrazovanjem, o čemu smo pisali u ŠL 7-8/2011., 3-4/2012. i 9-10/2012., pitajući se da li mjerodavni, a to će reći politika, sveobuhvatno i pravilno sagledavaju profit u šumarstvu, a s time u vezi i potrebe zapošljavanja, a ne otpuštanja radnika. U Večernjem listu od 22. rujna 2014. uz ostale državne tvrtke čitamo da su u 2013. god. Hrvatske šume d.o.o. ostvarile nakon oporezivanja dobit od 74,1 mil. kn., što je za rukovodstvo dobro, ali je za cjelokupno hrvatsko gospodarstvo nedovoljno, jer je tzv. dobit ostvarena samo prodajom drva kao sirovine i to po netržišnim cijenama i uz gubitak od 1187 radnih mjesta (od kraja 2011. do rujna 2014.). Najpogubnije bi bilo ako se ona ostvaruje rezanjem troškova radova koji izravno utječu na potrajnost gospodarenja šumama. U ŠL 3-4/2011. upravo smo govorili o toj samo klasično gospodarskoj vrijednosti šuma.

O značaju šume i utjecaju na vodu, posebice pitku vodu pisano je u ŠL 3/1995. i 1-2/1996., gdje je naglašena njezina uloga u pročišćavanju voda i uravnoteženju njihova otjecanja u izvore i vodotoke. U ŠL 1-2/2006. je naveden Horsmannov sažetak odnosa šume i vode (prema Weberu, 2005), kako je „voda krv krajolika, a šuma njegovo srce“. U ŠL 5-6/2008. posebno je naglašeno, kako uz prosječnu količinu oborina u arealu naših šuma od prosječno 1200 mm oborina godišnje i površinu sklopljenih šuma od 2 mil. ha, iz šume istječe oko 13 milijardi tona pitke vode. U vrijeme suša šuma je ispušta, a tijekom kišnog razdoblja zadržava i usporava njezino površinsko otjecanje. Kada je pak riječ o šumi i klimatskim promjenama i vezivanju ugljika te globalnom zatopljenju, pojašnjenja možemo naći u ŠL 9-10/2004. i 1-2/2007., gdje se između ostalog navodi da naše šume vezuju više od 5 mil. tona ugljika (primjerice hrast lužnjak oko 2-3 tone po ha). O odnosima šumarstva i prerade drva govorili smo u ŠL 5-6/2012., a o naknadama za općekorisne funkcije šuma u ŠL 5-6/2013. O položaju šumarstva i šumarske struke u Hrvatskoj bilo je riječi u ŠL 9-10/2001., a o stranačkom kadroviranju i netržišnom gospodarenju u ŠL 3-4/2013.

Mnogo je kritika na stanje u šumarstvu, no upitajmo se da li je ono što se događalo i događa se samo rezultat rada sada odgovornih, ili moramo „zagrabiti“ u nedavnu prošlost. Zašto se čudimo?, upitali smo se u ŠL 5-6/2014., a doajen hrvatskoga šumarstva i tada glavni urednik Šumarskoga lista, pok. prof. emeritus dr. sc. Branimir Prpić je u ovoj rubrici još u ŠL 3-4/1998. naslovio odnosni tekst riječima: Prepuštamo li šumarstvo diletantima?